

Гаврилечко Ю.В. к.н. з держ.упр.,
доцент кафедри національної безпеки,
менеджменту та публічного адміністрування
Чернігівського інституту інформації, бізнесу і права ЗВО «МНТУ».

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ЗМІНИ ФУНКЦІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасна парадигма публічного управління та адміністрування повинна бути орієнтована на результати, забезпечувати відкритість та прозорість процесів, враховувати потреби та інтереси громадян, бути ефективною та ефективною в управлінні ресурсами та фінансами. Вона має базуватися на принципах демократії, правової держави, громадської участі та співпраці, інноваційності та постійного покращення якості послуг, які надаються громадянам. Також важливими складовими сучасної парадигми є цифровізація та використання сучасних технологій в управлінні та адмініструванні, забезпечення сталого розвитку та збереження природних ресурсів.

Особливість роботи органів місцевого самоврядування, як окремого кластера в системі публічного управління та адміністрування, в період дії правового режиму воєнного стану потребує надання додаткових повноважень та розробки механізмів їх реалізації.

З ухваленням у травні 2022 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» [1] компетенція сільських, селищних, міських голів на час дії воєнного стану була суттєво розширена шляхом надання їм повноважень одноособово ухвалювати рішення щодо:

1. звільнення земельних ділянок комунальної власності від незаконно розміщених тимчасових споруд;
2. обстеження будівель і споруд, пошкоджених внаслідок бойових дій;
3. демонтажу будівель і споруд, які за результатами обстеження визнані аварійно небезпечними і такими, що становлять загрозу життю людей;

4. передачі коштів з відповідного місцевого бюджету на потреби Збройних Сил України та/або для забезпечення заходів правового режиму воєнного стану;
5. створення установ з надання безоплатної первинної правової допомоги, призначення на посади і звільнення з посад керівників таких установ;
6. боротьби зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями;
7. поводження з небезпечними відходами тощо.

Як можна побачити, із семи нових категорій повноважень, безпосередньо дотичними саме до проблем, що можуть виникнути через війну, є лише дві (визначені у пп. 2 та 4) і опосередковано дотичною – лише одна категорія (п.3), яка фактично є логічним продовженням попередньої. Чотири з семи категорій повноважень жодного відношення до функціонування органів місцевого самоврядування під час війни не мають. Водночас, поза увагою законотворців залишились аспекти оцінки пошкодженого впродовж бойових дій майна громадян, фінансування компенсаційних виплат з місцевих бюджетів через такі пошкодження, створення системи безоплатної допомоги в натуральному вигляді тимчасово переміщеним особам та постійним членам громад тощо.

Наразі повноваження органів місцевого самоврядування визначаються Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2]. Дія його повноважень триватиме впродовж всього періоду воєнного стану та ще за шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, як це зазначено у прикінцевих положеннях ухваленого в травні 2023 року Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [3].

За період повномасштабного вторгнення російських військ в Україну з 24.02.2022 року й дотепер у базовий закон, що визначає повноваження органів місцевого самоврядування законодавці вносили зміни тринадцять разів. Кожна з цих змін не була пов'язано із попередньою ані ідеологічно, ані методологічно, ані функціонально.

Методологічне забезпечення функціонування органів місцевого самоврядування на період дії правового режиму воєнного стану має

розширюватись та доповнюватись з огляду на нові завдання, що постають перед місцевою владою через війну. До розробки нормативно-правових актів варто залучати як представників органів місцевого самоврядування, військових та військово-цивільних адміністрацій, так і наукову спільноту. Лише спільна робота на межі використання різних світоглядних, парадигмальних та побутово-практичних підходів дасть змогу вибудувати найбільш ефективну, раціональну та адекватну поточним викликам систему роботи місцевої влади під час війни.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану : Закон від 12.05.2022 № 2259-IX // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text> (дата звернення: 30.11.2023)

2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон у редакції від 03.08.2023 № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 30.11.2023)

3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон від 02.05.2023 № 3077-IX // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (дата звернення: 30.11.2023)